

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
Megjelenik minden szombaton.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre . . . 4 frt. | Félévre . . . 2 frt.

Az „Erdélyi Gazda“ előfizetőinek a „Méhészeti Közlöny“ is megküldetik ingyen.

Az erdélyi gazdasági egylet tagjai a „Méhészeti Közlöny“-nyel együtt ingyen kapják.

Az erdélyrészi méhészegylet tagjai egész évre 3 frt, félévre 1 frt 50 krral fizethetnek elő.

Külön a „Méhészeti Közlöny“-re előfizetni nem lehet.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

KOLOZSVÁRT, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZÁM.

Ide intézendők úgy a lap szellemi részét illető közlemények és hirdetések, valamint az előfizetések és hirdetési penzek is.

Hirdetések és melléletek a legolcsóbb árak mellett vétetnek fel.

Kéziratok nem adatnak vissza.

TARTALOM.

Általános nemzeti kiállítás 1895-ben Budapesten. Sz. P.-től.

A szarvasmarha ragadós tüdőlobja.

Műtrágyák alkalmazása.

Szüreti tapasztalatok. Mórógyi Istvántól.

Szakirodalom.

„Gazdák Zsebnaptára 1892-re.“ Dr. Lónyai Ferencztől

„Kertészeti Zsebnaptár 1892-re“ Pál gazdától. Állat-

egészségügyi évkönyv az 1890-ik évre. Dr. Huiyra

Ferencztől.

Kérdés és felelet. (Illatos sövényrózsa.)

Vegyes közlemények.

Személyi hírek. Az őszi vetések és a gazdasági munkálatok

állása Erdélyben. A filloxaeravész elleni védekezés-

ről. Bejelentett állatok. A jó szőlőfekvés feltételei.

Őszi gombák eltartása. Ökörtartás

Szerkesztői üzenet.

Nyilttér.

Piaczi értesítő.

Általános nemzeti kiállítás 1895-ben Budapesten.

Ezer év! Nagy idő még a nemzetek életében is. Ezer év alatt nemzetek tűnnek el és nemzetek nőnek nagygyá, a melyek elébb alig voltak számottevők. Államok bomlanak föl és ujak alakulnak ezeknek roncsain. Még maga a kontinens sem marad épen, itt-ott elsüllyed egy darab, máshol pedig a nagy folyók és tengerek vizükre latt zátonyok s majd kiemelkedő szigetek keletkeznek. Szóval többé-kevésbé változik maga a nagy világ is.

És ime egy ezer év nem törte meg vérrel szerzett hazájában a magyar nemzetet, hanem megizmosította küzdelmeiben egy újabb ezredév viharaival — ha kell — szembeszállani és magának e hont itt örökre biztosítani.

Megizmosította kulturájában, gazdaságában, iparában, kereskedelmében, tekintélyben és fizikai erőben egyaránt s a magyar nemzet büszkén tekinthet vissza elmúlt ezer évének sikereire.

Méltó tehát hozzá, hogy a magyar nemzet — a magyar állam — keletkezésének és fennállásának ezredik évfordulóját fényesen megünnepelje. Meg is fogja ünnepelni és erről a magyar nemzet parlamentje törvénnyel gondoskodik. Az ünnepély ideje 1895-re van téve és ennek fénypontját egy Budapesten rendezendő általános nagy nemzeti kiállítás képezi.

Az erre vonatkozó törvényjavaslatot Baross Gábor kereskedelmi minister mult hó 31-én már be is terjesztette a Képviselőházhoz, melynek szószerinti szövege a következő:

Törvényjavaslat az 1895. évben Budapesten tartandó országos nemzeti kiállításról.

1. §. Az 1895-ben Budapesten általános nemzeti kiállítás tartatik.

2. §. A kiállítást az illetékes miniszterek és egyéb szakkörök közreműködésével a kereskedelemügyi miniszter rendezi.

3. §. Utasittatik a kereskedelemügyi miniszter, hogy a pénzügyminiszterrel egyetértve, a kiállítás költségeinek fedezése és annak módzatai iránt kellő időben tegyen az országgyűlésnek előterjesztést.

4. §. A kiállítás befejeztéig az ország bármely részében országos iparkiallítás általában nem, vidéki vagy részleges iparkiallítás pedig csak a kereskedelemügyi, illetve a földmivelésügyi miniszter engedélye mellett rendezhető.

5. A jelen törvény végrehajtásával a miniszterium bizatik meg.

Budapesten, 1891. október 31-én.

Baross Gábor,

keresk. ügyi miniszter.

E törvényjavaslat indokolásából pedig kiemeljük a következőket:

„A kormány ama megállapodásra jutott, hogy a magyar állam keletkezésének és fennállásának ezredik évfordulója 1895. folyamán ünnepeltessék meg.

Fényes, még a nagy nemzetek történetében is ritka esemény lesz az, méltó, hogy azt a nemzet kellő kegyelettel, kiváló fényvel, a jövőbe vetett lelkes bizodalommal készítse elő és ünnepelje meg.

Ez ünnepelés egyik kimagasló részletét fogná képezni a királyi védnökség alatt itt a fővárosban rendezendő országos nemzeti kiállítás.

Az ezredik évforduló nemzeti ünnep, az ünnepelésnek is nemzetinek kell lennie s így a kiállítás se legyen más. Tanuja fog annak lenni az egész művelt világ, de az, a mit felmutatni tudunk és fogunk, legyen a mienk, a mi saját erőnkől eredett.

Egyesült erővel, benső lelkesedéssel fogjuk ezt a kiállítást rendezhetni, hogy megmutassuk minden kérdés nélkül, hogy annyi balsors után, a közgazdaság terén is haladtunk és tudunk felmutatni annyi eredményt, a mennyi a szebb és jobb jövőbe vetett bizalmat megszilárdítani képes.“

Jól eső örömmel olvastuk a törvényjavaslat indokolásának eme lelkes szavait s nagy örömünkre szolgálna, ha a kiállítás legfontosabb részéül a mezőgazdaság volna kijelölve, mert hát földmivelő állam vagyunk s hazánk jellegét

a látszat kedvéért föláldozni nem szabad; habár óhajtjuk, hogy hazánk közgazdaságának egyéb tényezői is kellő bemutatást nyerjenek.

Ezen nagy nemzeti kiállításon fontos szerepe leend hazánk erdélyi részének is, mely habár politikailag nem is volt folyton egy az anyaországgal az ezredév alatt, de annál nagyobb büszkeségelehet, hogy kicsinysege és önmagára utaltsága mellett is, az ezer évi idők viharaiiban fenn tudta tartani magyar nemzeti jellegét s a költővel szólva csupán „egy nemzetnek két országa volt.“ Annál nagyobb öröm ránk erdélyiekre is, a millenium ünnepe.

A mi pedig a munkafelosztást illeti, egy pillanatig sem kételkedünk abban, hogy a mezőgazdasági osztályt illetőleg, erdélyre nézve, a vezérszerep az erdélyi gazdasági egyletre fog ruháztatni, mint a mely erre itt egyedül hivatott és hisszük is, hogy ezen hivatásának hozzá méltóan meg fog felelni.

Sz. P.

A szarvasmarha ragadós tüdőlobja.

E közleményt a földmivelési ministerium által kiadott „Állategészségügyi évkönyv“-ből vetjük, a melyet épen jelen számunkban ismertettünk s ezzel is dokumentálni kívánjuk, a mit a nyugoti marháról már többször elmondottunk, t. i. hogy az a merre megy és terjed, magával viszi ezen veszedelmes betegség csiráját és tenyésztőjét a legnagyobb károsodásba sodorja.

Mi, hivatásunknál fogva, hazafiúi kötelességünknek tartjuk óvni gazdatársainkat a szines marha portálásától, melynek indokait statisztikai adatokkal, számokban megvilágítva, elmondja az alábbi közlemény is.

Nem fogunk kézni majd kimutatni azt is, hogy nem egészen egy év leforgása alatt, mily kiterjedést vett ezen gonosz betegség s aztán olvasóinkra bizzuk a consequentiák levonását.

Most beszéljenek a hivatalos adatok.

Ragadós tüdőlobban, a jelentések szerint, az 1890. év folyamán 13 vármegye 27 járása és 50 községe területén 377 szarvasmarha betegedett meg. A megelőző évhez képest, 2-vel kevesebb vármegye, 7-tel kevesebb járása és 11-el kevesebb községében, 225-el kevesebb volt a betegek száma.

Ez adatok szerint tehát a betegség jelentékenyen gyérült volna, azonban magok az adatok épenséggel nem tekinthetők megfelelőeknek, mit már azon körülmény is eléggé bizonyít, hogy Hont és Liptó vármegyék az egész évben vészmenteseknek vannak jelezve, ambar sok jel arra mutat, hogy a betegség ott is előfordult és Hont vármegyéből, tényleg, a jelen év folyamán, már ismét jelentettek megbetegedési esetek. Ezenkívül hiányzanak az adatok arra nézve, hogy a betegség hány esetben konstatáltatott a vágóhidakon. Igen sajnós, hogy a hivatalos adatok épen a betegség elterjedésére vonatko-

zólak nem nyújtanak a valóságnak megfelelő képet, pedig a védekezési eljárás tervének nélküli részletes megállapításánál pontos statisztikai adatok rendkívül szükségesek.

Ujonnán Tolna vármegye van fertőzöttnek jelezve. Az erre vonatkozó bejelentés helyességéhez alapos kétség fér. Kis-Dorogh községben ugyanis egy udvarban tartott két szarvasmarha közül az egyik megbetegedett és elhullott és az állatorvos az elhullás okául ragadós tüdőlobot állapított meg. A beteg állat azonban már néhány év óta volt ugyanazon helyen és a vele közvetlen érintkezésben volt tehát a három havi zárlat letelte után is egészséges maradt. Ezek folytán igen valószínű, hogy ez esetben kórismeit tévedés történt. A dunántúli kerület ez idő szerint tényleg állandóan vészmentes.

Ezzel szemben Heves vármegye Hatvan községében a ragadós tüdőlob kétséget kizáró módon konstatáltatott és így a betegség egy lépéssel tovább nyomult kelet felé. A betegség elfojtására egyébként megtörténtek a megfelelő intézkedések.

Tolna vármegyétől eltekintve a betegség jelenleg is az Ausztriával, Morvaországgal és Galicziával határos dunáninnyi kerületben és a tiszáninnyi kerületnek ezzel szomszédos négy vármegyében fordult elő.

A tiszántúli kerület, hol a megelőző év folyamán a betegség két szeszgyár (Aradon és Temesvárott) hizó marháit között jelentkezett, 1890-ben vészmentes volt.

A gyógyulási esetek eléggé feltűnő módon ezúttal is aránylag feltűnő nagy számmal szerepelnek, mi arra mutat, hogy egyes szakértők még most is hisznek a betegség gyógyulásában. (L. 1889-iki évkönyv 197 l.)

100 megbetegedési eset közül esik:

	1890-ben	1889-ben
Dunán innen	72. ₁₅	90. ₀₃
Dunán tulra	0. ₂₆	—
Tiszán innen	27. ₅₀	8. ₆₄
Tiszán tulra	—	1. ₃₃
Erdélyre	—	—
	100. ₀₀	100. ₀₀

A fertőzött vármegyékben 10,000 szarvasmarha közül megbetegedett:

	1890-ben	1889-ben
Abauj-Torna vármegyében	—	1. ₆₁
Arad	—	0. ₅₀
Arva	—	43. ₂₀
Bars	1. ₂₂	0. ₂₄
Heves	5. ₂₇	—
Hont	—	6. ₆₄
Liptó	—	15. ₁₁
Nyitra	12. ₂₀	2. ₁₈
Pest-P.-S.-K.-Kun	1. ₇₉	3. ₈₁
Pozsony	2. ₅₅	13. ₇₉
Sáros	2. ₂₅	1. ₉₃
Bereg	9. ₃₈	5. ₂₅
Temes	—	0. ₁₆
Tolna	0. ₁₅ (?)	—
Trencsén	0. ₁₈	0. ₂₃
Turóc	17. ₅₀	21. ₂₅
Zólyom	9. ₁₁	12. ₅₂

A betegség fellépése és lefolyása módjára vonatkozólag a következő adatok értekeztek be:

Bars vármegyében a ragadós tüdőlob csak Léva város két és Vámos-Ladány egy pusztáján került észlelés alá. A betegség ide a ballassa-gyarmati és garam-szent-keresztí vásáron vett Zólyom és Nógrád vármegyéből származó ökrökkel hurczoltatott be az év vége felé. Az innen Bécsbe küldött egy szállítmányon a betegség konstatáltatván, az onnan érkezett értesítés folytán a szeszgyárak összes szarvasmarha-állománya megvizsgáltatott és ugy a betegnek, mint a gyanusak és egészségesek is egymásután vágóhidra küldettek, mire a betegség egy pusztán megszűnt, míg a másik kettőn még 128 fer-

tőzről gyanus hizó ökör maradt állatorvosi megfigyelés alatt.

Gömör vármegye Telgárt községébe a betegség a szomszédos vármegyéből hurczoltatott be és a községben az év végén szórványosan előfordult.

Heves vármegyében csakis Hatvan községben fordult elő a múlt év folyamán első ízben a betegség. Az 1891. év elején a földm. miniszterium a beteg és gyanus állatok kiirtása iránt intézkedett.

Nyitra vármegye három községében a ragadós tüdőlob járványos elterjedést nyert.

Felső-Lopassó községének egy uradalmába 1889. október és november hónapokban Trencsén vármegyéből hozott 52 hizóökrök közül a következő év március havában 5 darab ragadós tüdőlobban betegnek találtatván, helyben levágtattak, a többi 47 darab betegségről, illetőleg fertőzéstől gyanust pedig a tulajdonos a pozsonyi vágóhidra szállíttatta.

Kamánfalun az egyik birtok új tulajdonosa tehénállományát pinzgau tehenekkel szaporítván, néhányon közülök a ragadós tüdőlob tünetei jelentkeztek. Valószínű, hogy az ujonnan beszerzett állatok, melyek közül 17 darab betegedett meg, itt kapták meg a betegséget, mely azelőtt nem jelentetett be.

Felső-Vásárd község két majorjába a galgóczi vásáron vett, egy kétéves üsző hozta a betegséget. Miután az üsző a 61 darabból álló legelő csorda közé bocsáttatott, a betegség csak későn vétetett észre. Összesen megbetegedett 19 drb, a többiek a galgóczi és nyitrai vágóhidakon értékesítették.

Pest vármegye Domony községének egy majorjába a fővárosi vásáron vett fejős tehenekkel hozatott be a baj, mely az istállóban

gyorsan terjedt, miért is a tulajdonos az egész állományt levágtatta.

Ezenkívül a betegség még Uj-Hartyánon, Alpáron és Csik-Tarcsán fordult elő szórványosan.

Sáros vármegyében a betegség esetei az előző évekhez képest jelentékenyen gyarultak. Az év folyamán csak 3 helyen fordult elő, ugyanint Szinnye-Ujfalun 1, Soómoson 3 eset, Deméthen pedig egy 45 drbból álló állományban három esetben. A földmívelési miniszterium rendelkezése az egész állományban három esetben. A földmívelési miniszterium rendelkezése az egész állomány lebunkóztatott.

Szepes vármegyében hivatalosan csak hat község területén állapított meg ugyan a betegség, de valószínű, hogy nevezetesen a tátrai, póprádvölgyi és magurai járásokban még több község van régebbi idő óta fertőzve, de nem jelentetik be. Erre mutat a kényszervágások aránylag nagy száma mellett pl. az, hogy Bélián a betegség szeptember hó 11-én állapított meg és december hó végéig már 31 drb pusztult el benne. Valószínű, hogy a betegség már hosszabb idő óta lappangott a község állományában.

Tolna vármegyében, mely eddig ment volt a bajtól, Kis-Doroghon fordult elő egy megbetegedési eset.

Trencsén vármegye Melesicz és Turna községeiben május és június hónap észleltetett első ízben a betegség, mely azonban a beteg állatok levágása után nem terjedt tovább.

Zólyom vármegyében Breznóbánya város már igen hosszú idő óta erősen fertőzve van és főleg idegen helyről ide behozott marhák hamar megkapják a betegséget. 1890-ben 40 megbetegedési eset lett hivatalosan megállapítva.

A szarvasmarha ragadós tüdőlobjának statisztikája.

Vármegyék	Fertőzött			Szarvasmarha létszám a fertőzött		megbetegedett	gyógyult	elhullott	Levágatott vagy kiirtott		Összes veszteség
	járások	községek	udvarok, puszták	községekben	udvarokban				beteg	gyanus	
	száma										
I. Dunán innen.											
Bars	1	1	3	478	478	5			5		5
Nógrád	1	2	2	?	?	8			8	30	38
Nyitra	6	13	5	2526	514	123		15	108	145	268
Pest-Pilis-S.-K.-Kun	3	5	2	1540	91	41		15	26	41	82
Pozsony	4	6	6	?	96	23	7	2	14		16
Trencsén	1	2	3	515	80	4			4		4
Turóc	2	7	12	2006	331	28	10	4	14	14	32
Zólyom	1	2	31	4247	278	40	1	1	38		39
Összesen	19	38	64	?	?	272	18	37	217	230	484
II. Dunán tul.											
Tolna	1	1	1	440	2	1		1			1
III. Tiszán innen.											
Gömör	1	1	4	413	9	5		4	1		5
Heves	1	1	21	?	?	28		3	25		28
Sáros	3	3	10	920	119	14		14		45	59
Szepes	2	6	25	3032	145	57	13	44			44
Összesen	7	11	60	?	?	104	13	65	26	45	136
Összegezés.											
Dunán innen	19	38	64			272	18	37	217	230	484
Dunán tul	1	1	1			1		1			1
Tiszán innen	7	11	60			104	13	65	26	45	136
Tiszán tul											
Erdély											
Orsz. főösszeg	27	50	125			377	31	103	243	275	621
1889-ben volt	34	66	?			602	30	61	392		453
1890-ben tehát	+						1	32	126		168
	—	7	11			225					

Mütrágyák alkalmazása.*)

A mütrágyák első sorban a ganaj hatásának kiegészítésére vannak hivatva. Legtöbb esetben biztos eredményt akkor adnak, ha nem egyenkint, hanem együttesen a talajviszonyoknak és a trágyázandó növényeknek megfelelő arányban alkalmazzuk őket. Általánosságban megjegyezhető, hogy a középköttől jó művelésben álló mély rétegű vályogtalaj a nitrogén és phosphorsav tartalmu trágyát kedveli, köztöttebb anyagoknál a phosphorsav, míg lazább, homokos talajokon a nitrogén és káli veendő első sorban figyelembe, a phosphorsavat pedig az utóbbiaknak nehezebben oldható alakban adjuk. Azt, hogy mennyi és milyen trágyát alkalmazzunk, mindig előzetesen kicsinyben tett kísérlet döntse el. A növények közül főleg a gabonafélék s a gumós és gyöknövények fizetik meg legjobban a mütrágyát. Leggyakrabban akkor nyulunk a mütrágyákhoz, ha valahol hiányzó ganajt kell pótolni, vagy a földeket minél gyorsabban jó termőképesség állapotba hozni, vagy valamely növény termését kiválóan fokozni akarjuk. Mielőtt mesterséges trágyát nagyban alkalmaznánk, a tett kísérletek alapján pontos és nem optimisztikus számítást tegyünk arra nézve, hogy a mütrágya által elért terméstöbblet (nemcsak az alkalmazás után közvetlenül, de a második év termését is számítva) megfizeti-e a mütrágya árát és felszórását, a befektetett tőke kamatait és ezenfelül még hoz-e oly nyereséget, a mely felér azzal a kockázattal, a melynek kitésszük magunkat azzal szemben, hogy kedvezőtlen időjárás mellett növényeink a mütrágyát tökéletlenül használják ki.

Hogy mennyi mütrágyát alkalmazzunk, az függ először attól, hogy mennyit képes talajunk jövedelmeztetni, másodsor pedig attól, hogy mennyi növényi tápláló anyag van az illető trágyaszorban, a melyet vásárolni akarunk. Általánosságban ahhoz tarthatjuk magunkat, hogy szoktak használni egy kat. holdra nitrogénből 10—40 kg.-ot, phosphorsavból 20—50 kg.-ot, káliból 20—50 kg.-ot, vagyis annak a trágyamennyiségnek, a melyet 1 holdra kiszórunk, annyit kell tartalmazni a fenti növény-tápláló anyagokból.

A nálunk fontosabb mütrágyák röviden a következők:

1. Chilisalétrom. 15—16% nitrogén tartalommal. Könnyen oldható, a talaj nem abszorbeálja, miért is csak első évi hatására lehet számítani. Első sorban a száraz és levelek fejlődésének kedvez, a magtermés fokozására még superphosphatokat szoktak adni melléje. Holdankint 50—200 kg.-ot adunk a vetésszántással sekélyen alászántva, vagy a vetéssel aláfogaszolva. Gyöngye öszi feljavítására kora tavasszal (márcziusban) holdankint 50—100 kg.-ot felültrágyázásként használunk.

2. Kénsavas ammonia. Körülbelül 20% nitrogéntartalommal. Holdankint 40—160 kg.-t adunk belőle, hatása nem oly gyors, mint a chilisalétromé.

3. Csontliszt. Minél finomabbra van örölve, annál jobb. A gőzölt csontliszt gyorsabban hat a nyersnél, kénsavval kezelve csontliszt-superphosphat ad. Alkalmazzunk kat. holdankint nyers csontlisztből 200—500 kg.-ot, gőzöltből 200—300 kgrm.-ot, csontliszt-superphosphatból 100—250 kg.-ot. Az elsőt kizárólag ősszel, az utóbbiakat esetleg kora tavasszal szórjuk ki. Használjuk őket a gabonaféléken kívül repce, répa alá s rétekre is.

4. Superphosphatok. Könnyen oldható, gyorsan ható trágyák. A kereskedésben leggyakrabban elő szoktak fordulni: csontliszt, spodium, ammonia, chilisalétrom, káli, superphosphat. Előmozdítják a gabonafélék magtermését és gyorsítják az érést, burgonyánál a keményítőt, répánál a cukortartalmat növelik. Kat holdankint 100—200 kg.-ot alkalmazunk.

5. Thomassalak-liszt. Nehezen oldható

phosphor-trágya, lassabban hat, de hatása huzamosabb. Hasznos alkatrészei 10—25% phosphorsav, 40—60% mész; minél finomabb porrá van örölve, annál jobb. Olcsóságánál fogva kiváló figyelmet érdemel, főleg ott, a hol a talajban a phosphorsavból bizonyos tartaléktöket akarunk gyűjteni.

6. Kálisók. Nálunk főleg csak a koncentrált kálisók és a kénsavas káli jöhetnek figyelembe. Főleg a burgonya, répa és lóherfélék alá alkalmazzunk kat. holdankint a kálitartalomhoz képest 100—500 kg.-ot ősszel, esetleg kora tavasszal felhívva és sekélyen alászántva. Igen jó égetett mésszel keverve használni.

A trágyaszorok értékének és árának megítélésénél mindig azt kell első sorban figyelembe vennünk, hogy a venni szándékolt trágyában hány százalék az a növényi tápláló anyag — nitrogén, phosphor vagy káli — a melyet földünkbe bekebelezni kívánunk, továbbá ez könnyen vagy nehezen oldható-e. Minél koncentráltabb valamely trágya, egyforma árakat véve fel, annál előnyösebb, mert annál kevesebb fölösleges súlyt kell szállítanunk és feltüntetnünk. Minél könnyebben oldható továbbá az illető trágyában keresett növényi tápláló anyag, annál jobban kihasználhatják azt növényeink.

Ujabbban a mütrágyákat is nagyon hamisítják s azért csak megbízható forrásból vásároljunk; kössük ki a szállítandó mütrágya százalékos tápanyag-tartalmát s a vásárolt trágyát valamely vegykísérleti állomásnál elemeztessük, megtudandó, hogy tényleg benne van-e minden, a miért a kereskedő szavatolt.

A fontosabb mütrágyák kémiai összetétele s a holdanként igényelt mennyiség:

A mütrágyák a bennök foglalt fontosabb növényi tápszeretek szerint három csoportra osztathatók, u. m.: 1. légyenben, 2. phosphorsavban, 3. káliban gazdag mütrágyákra.

Ezeknek összetételét és az illető mütrágyákból kat. holdanként szükséges mennyiséget a következő táblázat tünteti fel.

A mütrágya megnevezése	légyen-	phos- phor- sav-	káli-	Holdan-
				ként al- kalmaz- tatik
tartalma százalékban				
kgrm.				
1. Légyenben gazdag trágyák:				
Chilisalétrom	15-16	—	—	50—200
Kénsavas ammonia	20	—	—	40—160
Hus- és vérliszt	14—15	—	—	150—250
2. Phosphorsavban gazdag trágyák:				
Nyers perui guano	9-4	13-7	3-3	100—150
Feltárt perui guano	7	10-5	4	100—150
Ammonia-superphosphat	3—10	18-16	—	150—300
Norvégiai halguano	8-5	13-8	0-3	100—150
Orsovai denevérguano	8-1	1-7	—	200—300
Nyers csontliszt	4-5	19—21	0-2	200—500
Párolt csontliszt	2-5—4	21—26	0-2	200—300
Csontliszt-superphosphat	2-6	17-6	0-1	100—250
Méjillones-guano superphosphat	0-6	21-5	1-4	80—200
Baker-guano superphosphat	0-3	21-8	0-1	80—200
Csontszén- (spodium) superphosphat	—	16	—	150—250
Sombrero phosphat-superphosphat	—	20-2	—	100—250
Lahn phosphorit-superphosphat	—	20-2	—	100—250
Thomas-salak	—	10—25	—	200—500
3. Káliban gazdag trágyák:				
a) Stassfurti kálisók.				
Nyers kénsavas káli	—	—	9—2	400—550
Háromszorosan koncentrált kálisók	—	—	30—34	200—400
Ötszörösen koncentrált kálisók	—	—	50—55	100—300
Elsőrendű kénsavas káli	—	—	50—52	100—300
b) Hamu.				
Lombfák hamuja	—	5-5	9—10	200—400
Fenyőfák hamuja	—	2-5	6	300—400
Kilgzott fahamu	—	2	1-5	1000—1200
Tőzeghamu	—	1-2-1-8	0-5-1-8	1000—1200
Kőszénhamu	—	0-8	0-5	1000—1200

*) Mutatvány az idej „Gazdák Zsebnaptárá”-ból.

Szüreti tapasztalatok.

Azt hiszem, nem tévedek, ha az idej termett mennyiségileg csak közepesnek nyilvánítom, minőségileg azonban osztályozni nem tudom, mert az országszerte kisebb-nagyobb mérvben fellépett peronospora káros befolyása következtében oly különböző minőségű anyag termett, hogy abból egy határozott minőségű átlagot felállítani s azt egy jelzővel kifejezni nem lehet.

Hogy a termés minőségére nézve mégis némi fogalmat alkothassunk, felemlíthetem, hogy míg például a nagy-enyedi vinczellér-iskola peronospora ellen permetezett szőlőjében a különböző szőlőfajok mustjának cukortartalma Wagner-féle must-próba szerint 12,5^o-tól 16°-ig változott s ez klosternerburgi mustmérés szerint 18,5—24,5^o, Pillicz szerint pedig 18,5—24,7^o cukortartalomnak felel meg; addig hallomásom szerint a peronospora által ellepettebb vidéken Wagner szerint még 7—8 fokos, tehát igen silány mustok is fordultak elő, melyek cukortartalma Klosternerburgi szerint csak 10,6^o-tól 12,5^o, Pillicz szerint pedig csak 8,2^o-tól 10,1^o-re tehető. Hogy az ily csekély cukortartalmu mustok ihatatlan savanyuk is, az kétségtelen, mert a fejletlen boggyókban kevés cukor mellett rendszeren igen sok sav is (alma- és borkósav) szokott előfordulni. Az erősen peronosporás szőlőkben termett anyag igen silány voltára hagy következtetni egy idej mustvásárlási eset is, melyet tanúságos voltánál fogva jónak látom itt mellesleg felemlíteni. Ugyanis X. kereskedő egy termelővel még jóval a szüret előtt 500 hl. mustvásárlásra szerződést kötött. Ezen X. kereskedő időközben egy Y. kereskedőnek adta az általa vásárolt mustot. A termelő szőlőjét leszüretelvé, a must átvétele végett X. kereskedőhöz fordult, ez azonban őt Y. kereskedőhöz utasította.

Az üzlet lebonyolítását késleltető idő alatt a termelő silány mustja ihatatlan, savanyu borrá erjedett ki. X. Y. borkereskedő végre az átvétel végett megjelent, de mivel mindketten mustra s nem borra kötöttek szerződést, X. kereskedő a termelőtől, Y. kereskedő pedig X-től tagadta meg az általa vásárolt anyag átvételét s ennél fogva ezen bonyodalmas ügy a per útjára került. Ezt jó lesz a termelőknek ad notam venni.

A peronospora fellépett és pusztítására nézve érdekesnek tartom felemlíteni, hogy én, a peronosporát az intézet faiskolájában (sósav és kálilugban 48 órán át áztatott mag után nyert) amerikai szőlőcsemetekén már 1884-ben észleltem s annak valódiságáról, görösövi vizsgálat után meggyőződtem. A következő években kismértékben a szőlőben is feltaláltam azt, mivel azonban észrevehető károkat nem okozott, ellene nem védekeztem. Mult év augusztus hó közepén a peronospora már sokkal nagyobb mérvben mutatkozott s mivel érezhető kárt is okozott, elhatároztam magamat az ellene való védekezésre — s evégből, ez idén már július hó 3-án, midőn még a peronosporának nyoma sem volt, megkezdtem a permetezését.

Permetező anyagul 2 kg. vegyítésztá rézgálicznak és 2½ kg. szódnának 1 liter vizbeni keverékét használtam s azt az igen szépen permetező Vermorel-féle készülékkel fecskendeztettem a szőlő leveleire.

Kifogyván a vegyítésztá rézgáliczból, azon kellemetlen helyzetbe jutottam, hogy a helyben vásárolt rézgáliczot vastartalmánál fogva nem használhatván, a szőlő egy részének permetezését a megrendelt alkalmas anyag megérkezéig — július hó végére voltam kénytelen halasztani.

Szerencsémre nálunk a peronospora ez évben még csak igen szórványosan mutatkozott s ennek folytán a július 30-ikától ismét megkezdett s augusztus hó 4-ig befejezett permetezést igen kedvező siker koronázta, a mennyiben a szőlő levelei az ősz végéig teljesen ép zöldek maradtak s ennél fogva a fürtök is tökéletesen jól beérték.

A permetezés sikerének bizonyosságát szolgáljon a következő must-cukortartalom kimutatás:

	Wagner must- próba szerint	Klosterneuburgi mustmérő szerint			
*Rulandi szürke	14.5 fok	22 %	5 éves ült.		
Vegyes fajok	14.0 "	20.7 "	—	—	—
Tramini piros	14.5 "	22.2 "	4 "	"	"
*Király fehér	13.3 "	20.0 "	9 "	"	"
*Járdovány fehér	13.2 "	19.9 "	7 "	"	"
Sárfehér	12.5 "	18.5 "	3 "	"	"
Erdei	12.1 "	18.2 "	3 "	"	"
*Olasz riesling	15.0 "	23.4 "	3 "	"	"
Sauvignon fehér	15.0 "	23.5 "	3 "	"	"
Leányka	15.0 "	23.2 "	3 "	"	"
*Sylvani zöld	13.0 "	20.0 "	3 "	"	"
Semilon fehér	14.5 "	21.5 "	3 "	"	"
Oportó kék	15.1 "	23.7 "	4 "	"	"
Burgundi fehér	14.5 "	21.0 "	4 "	"	"
*Kövérfehér	13.0 "	19.9 "	6 "	"	"
*Riesling rajnai	13.5 "	20.3 "	5 "	"	"
Merlő-kék	16.0 "	24.5 "	3 "	"	"
Malbek-kék	15.5 "	24.0 "	3 "	"	"

Az itt elősorolt fajok közül a csillaggal jelöltek kisebb, 400—500 töt magában foglaló fajtisza táblákban foglalnak helyet, míg a többiek az ugynevezett fajtáblában 1—1 sorban vannak csak elhelyezve.

Ha ezen kimutatást behatóbban megfigyeljük, úgy abból több érdekes tapasztalatot szerezhethetünk. Ugyanis:

1-ször azt látjuk, hogy a legcukordusabb mustokat a francia és ezek mellett a korábban erő fajok adták, u. m.: Merlő, Malbek, Oportó, Sauvignon, Semilon, Burgundi fehér, Rulandi, Leányka.

2-ször. A veres bort adó fajok a fehéreket cukortartalom tekintetében felülmúlták.

3-szor. Hogy a hazai fajaink közül a Leányka szolgáltatta a legjobb mustot, míg a többiek, u. m.: a Király, Kövér, Járdovány bár szintén jó anyagot adtak, az előbbinél mégis jóval hátrább maradtak. Ezen utóbbi fajok közül, a kövérek annyiból kell védelmére kelnem, mert aljban kedvezőtlenebb fekvés alatt lévén, nem adhatott oly jó mustot, mint különben jobb fekvések alatt adni szokot s ez magyarázza meg azt is, hogy mustja a nálánál sokkal kedvezőbb fekvés alatt elhelyezett Járdovány és Király által némileg tulszárnyaltatott. A Tramini piros, mely különben igen cukordús mustot szokott teremni s most is az első között van, esetleg még jobb mustot adhatott volna, ha rajnai szálvesszős művelet-mód mellett ez idén tulbő termést nem produkál.

Az itt kitüntetett szőlőfajok közül, a fehérek között a Leánykát, a veres bort adók között pedig a Merlőt illeti a legnagyobb dícséret; mert ezen két faj a többi nemcsak a kimutatott minőség, hanem a termés mennyisége szempontjából is jóval felülmulta, miért is mindkettőt legmelegebben ajánlhatom a t. szőlőbirtokosok figyelmébe, annál is inkább, mert mindkettő korai faj lévén, még kedvezőtlenebb viszonyok között is jó sikerrel tenyészthető

Mórággy István,
nagy-enyedi vinczellér-
iskolai igazgató.

Szakirodalom.

„Gazdák Zsebnaptára 1892-re“ Szerkeszti Dr. Lónyay Ferencz ministeri fogalmazó. Huszadik évfolyam. Budapest. Légrády Testvérek 1892. Ára: 1 frt 60 kr.

Egy 271 nyomtatott lapra terjedő s azon kívül a napi feljegyzésekre 183 tiszta lappal bíró, erős vászon kötésű, vaskos kis könyv ez a „Gazdák Zsebnaptára“ — dus tartalommal.

Legelső a naptári rész, melyet az uralkodóház zár be. Ezt követik a gazdaság köréből vett statisztikai adatok; mezőgazdasági kor-

mányzat, közhasznú intézmények és közegek czimek alatt pedig a földmívelési ministerium ügy- és személyzeti beosztása és az összes ezen ministerium alá tartozó állami intézetek és szakközlegek soroltatnak fel. Azután a gazdasági havi teendők emlékeztetője, tulajdonság, mezőgazdasági növénytermelés, szőlőmívelés, gyümölcsészet, erdészet, trágyázás, állattenyésztés, takarmányozás, hízalás és méhészet köréből vett hasznos közlemények foglaltatnak és ismerteti a sáskairtásnál való eljárásokat. Végre pedig gazdasági üzletani és vegyes közlemények zárják be a sok hasznos tudnivalókat.

Ezek után gazdasági üzleti jegyzetekre szolgáló rovatozott lapok következnek, melyeknek hasznos volta kétségsbe vonhatlan, valamint a napi feljegyzésekre szolgáló lapok, melyek úgy vannak beosztva, hogy minden egyes lap két napra szól.

A benne közölt hirdetések pedig a gazdaságközönséget a beszerzési forrásokról tájékoztatják.

A felsoroltak után ezen naptár hosszas dícséretre nem szorul s elegendő, ha annyit mondunk, hogy husz esztendő óta ez a gazdaságközönség kedvelte. Miért azt ez alkalommal is csak melegen ajánlhatjuk. Mai számunkban mutatványt közlünk belőle, melyre olvasóink figyelmét felhívjuk.

„Kertészeti Zsebnaptár 1892-re.“ Irta Pál gazda. Budapest. Légrády Testvérek 1892. Ára: 1 frt 40 kr.

Szintén naptári résszel kezdődő és erős vászonkötéssel ellátott kis könyv ez is, 166 nyomtatott és a napi feljegyzésekre szolgáló üres lapokkal.

A kertészet köréből vett sok hasznos tudnivalót tartalmaz, melyeknek ha tartalomjegyzékét itt felsoroljuk, a legjobb tájékozást nyújtjuk olvasóinknak ezen, a kertészkedőkre nélkülözhetetlen zsebnaptárról.

Kertészkedjünk címmel a kertészkedés iránti kedv élesztését célzó általános érdekű cikk szolgál bevezetésül, melyet a kertek körülkerítése című cikk követ, részletesen ismertette a különböző bekerítési módokat s ezek közt természetesen az élősvény készítését s az erre szolgáló különböző növényeket is.

Ezek után jönnek: Zöldseges kert: a kerti föld elkészítése, a zöldsegtélék kiültetése és öntözése, a korai borsó termesztéséről, a gyökönvények termelése, a petrezselyemről, a pasztinák (Pastinaca sativa), a zeller, a pozdor. Scorzonera hispanica, a tormá termesztéséről, a mák termelése nagyban, a késői virágos kel termesztése, termelési kísérletek zöldsegekkel, a dinya-termelés néhány főszabálya. Gyümölcsös kert: a termesztésre legérdemesebb gyümölcsfajokról, almák, körték, szilvák, a Bismark alma, a gyümölcsfák termékenységének helyreállítása, a bogyós gyümölcsök jövedelmezősége, a szilva és cseresnye metszéséről, a kösméte-bokrok nyeléséről, a gyümölcsfalak meszelése, egy gyümölcsészeti szövetezet, a gyümölcsfák hernyózása. A virágos kert: tavaszi virágok, hagymavirágok tavaszi virágzásra, a legszebb kuszó növények, szép pázsit készítése. Vegyes közlemények: gyümölcsértékesítő szövetezet Obernburgban, mikép létesítsünk Magyarországon gyümölcsértékesítő szövetezet, fekete ribizbor, a csemegezőllő értékesítése, az elfagyott szőlővel való bánás, a méhészkedés a szőlőben, kerti sátor vagy indián kunyhó készítése, a szőlő és gyümölcs borsajtokról, kertészeti szakirodalmi vállalat, bélyegilletéki táblák, hirdetések, Jegyzék-Napló. Bátran ajánljuk kertészkedő olvasóinknak, mert jó hasznát veendik.

Állategészségügyi évkönyv az 1890-ik évre. A földmívelésügyi magyar kir. ministerium megbízásából hivatalos adatok alapján szerkesztette Dr. Huttyra Ferencz állatorvosi akadémiai ny. r., egyetemi m. tanár. Negyedik évfolyam. Budapest, Franklin társulat könyvnyomdája 1891.

A könyv egy 260 nagy nyolczadrét alakú oldalra terjedő terjedelmes munka. I-ső részben közölve vannak a budapesti m. kir. állatorvosi akadémia 1839-90. és 1890-91-ik tanévére vonatkozó adatok s ezek közt a tanintézet egyes osztályainak jelentései. II-ik része az állategészségügyi rendszerttel foglalkozik és magában foglalja az 1890-ik évre vonatkozó ide vágó összes adatokat, mint az állatorvosi szolgálat, a házi állatok országszerte történt betegségeit és a némely ragadós természetű betegségek ellen történt védőoltásokat s azok eredményeit. Végre pedig függelék alatt közli az állategészségügyre vonatkozó törvényeket és rendeleteket, a melyek 1891. július hó 1-én érvényben voltak.

Kitetszik ezekből, hogy e mű felöleli az összes állategészségügyet és bő tájékozást nyújt ennek mult évi viszonyairól, miért is melegen ajánljuk az érdeklődőknek.

Kérdés és felelet.

Kérdés. Illatos sövényrózsa. Idei október hó 31-éről, 44. szám alatt, az „Erdélyi Gazda“ közölt egy cikket az illatos sövényrózsa iránt, a melyért én szives köszönetemet mondok.

Én a kisbudaki kommaszált birtokomat — mely ugyan nem nagy — egyfelől a rosz embe-
rektől, másfelől a vad és házi állatoktól elzárni kívánván, elhatároztam magamban azt sövényrózsa kerteléssel bekeríteni.

De minekelőtte hozzáfognék, mindenestere szükséges tudnom, hogy vajjon ezen illatos sövényrózsa nem ugyanazonos az ugynevezett svédiai rózsával? (Schwedische Rosa) továbbá honnét lehetne az illatos sövényrózsa csemetéit megszerezni?

Ennélfogva kérem a tekintetes szerkesztő urat, méltóztat engemet a fennebbi kérdések iránt levélileg vagy az „Erdélyi Gazda“ által értesíteni.

Besztercze, 1891. nov. 2.

Hofgrüff János.

Felelet az illatos sövényrózsa iránt. Mint-hogy ez ügyben többen fordultak hozzánk olvasóink közül és még többen lehetnek, a kik érdeklődnek ez iránt; leghelyesebbnek tartjuk, ha itt lapunkban adjuk meg a feleletet és elmondjuk azt, a mit róla tudunk.

Az illatos levelű sövényrózsát néhai Fehér Sándor paulisi földbirtokos (Versecz mellett Temesmegyében) importálta és honosította meg hazánkban 15—20 évvel ezelőtt, Hogy honnan hozatta a magját, vagy az első ültetvényeket, ez iránt özvegye adhatna felvilágosítást.

Azt tudjuk, hogy ezt skót rózsának (Schottische Zaunrose) is hívják, de hogy vajjon a svéd rózsával, a melyet nem ismerünk, ugyanazonos-e vagy nem, arra e pillanatban választ nem adhatunk, de utána járunk.

Tudomásunk van arról is, hogy a délvidéken a vasutak mentén szintén nagy sikerrel létesítettek az illatos sövényrózsából a hófúvások ellen is élő védsövényeket s ha emlékünknem csal, az aradi vasut igazgatóságának egy kiküldött szakértője erről a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott.

Megrendelhető özvegy Fehér Sándorné urnónél Paulison, u. p. és vasutállomás Versecz (Temesmegye) és pedig egy régibb keletű árjegyzék szerint, a gyökeres ültetőcöknek száza (100) 80 kr., ezre (1000) 7 frt, tizezere (10,000) 60 frt.

A kolozsmonostori m. kir. gazd. tanintézetnél megismerhető, de ott eladó ültetőcök még nincsenek.

Sz. P.

Vegyes közlemények.

— Személyi hírek. A földmivélsügyi m. k. minister *Oberhoffer József* állami állatorvost Deésről Veszprémbe és *Kovácsi Dezső* állami állatorvost Veszprémből Deésre helyezte át.

— Az őszi vetések és a gazdasági munkálatok állása Erdélyben okt. 17—30. Hazarészünkben kevés a zöld vetés. Az elvetett mag egy része megromlott, csirát hajtott ugyan, de nedvességet nélkülözvén — elszáradt; egy része a magnak még nem is csirázik. A mi kevés nehezen kikelt: gyenge és ritkul folyton. Az egerek elszaporodtak és nagyon pusztítják. Utóbbi napokban volt ugyan eső, kivált Kolozs, Maros-Torda, Nagy-Küküllő, Szolnok-Doboka és Torda-aranyos vmegyékben, ez azonban kevés volt s a vetéseken alig lendített valamit.

A gazdasági munkálatok elmaradtak; a vetést alig végezték el teljesen néhol, a legtöbb helyen nem mertek a száraz göröngyök közé vetni, félve, hogy az az egerek és madarak zsákmánya lesz.

— A filloxeravész elleni védekezésről, a melynek úgy látszik, hogy Erdély szőlőszete is hova-tovább nagyobb területen áldozatul esik, *Mórágyi István*, a nagy-enyedi vinczellér-iskola igazgatója mult vasárnap (nov. 1-én) itt Kolozsvárt, a városház nagytermében. érdekes és tanulmányos értekezést tartott. Ezt lapunkban egész terjedelmében közölni fogjuk, de térhiány miatt sajnálatunkra, közlését csak a jövő számban kezdhetjük meg, melyre azonban már most felhívjuk olvasóink figyelmét.

— Az erdélyi gazdasági egylet állatkiállítási szakosztályának az egyleti irodában levő nyilvántartási könyvébe a következő eladók állatok vannak bejelentve:

4 darab herélt hámos ló.

500 darab orbáncz ellen oltott malacz.

1 darab mezőségi tenyészbika 1 $\frac{1}{4}$ éves.

1 darab 6 éves, 178 cm. magas, herélt barna pej hámos ló.

1 darab erdélyi magyar fajta bika, 3 éves 4 hónapos, nagy testű.

124 darab 1 $\frac{1}{2}$ éves erdélyi magyar tinó.

Bővebb felvilágosítást ad az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatala Kolozsvárt (belkőzépütcza 11. sz.)

— A jó szőlőfekvés feltételei Sem a függőleges, sem a nagyon ferdén eső napsugarak nem előnyösek a szőlő fejlődésére s így sem a túlmeredek fekvés, sem a lapály nem valóik szőlőterületeknek. Az esővíz ne maradjon állva a szőlőben, de lefolyása se legyen sebes. A szőlő ne legyen nagyon keskeny völgyben, nagyon védett helyen; de gyakzri szelek és védtelen hely is rossz hatással van a szőlőfejlődésre, Közeli fekvő folyók és tavak inkább előnyére, mint hátrányára vannak a szőlőnek, ha az alj elég széles, úgy, hogy a köd nem marad soká a völgyben. A déli fekvés a legjobb; délkeleti fekvésben jobb borok teremnek, mint délnyugatiban. De májusi fagyoktól utóbbiak kevesebbet szenvednek, mint a keletiek, mert a jég olvadása lassabb s a nap határa nem oly rögtöni.

— Őszi gombákat eltartani. Az elteendő gombákat, főleg, melyek kissé veresesek és zöldesek s a gyakorlott sem által azonnal jóknak lenni megismertettek, ősszel kell szedni; ha széttöretnek, tejnemű nedvességet bocsátanak magukból, ha ez csipős, nem kell használni, mivel ezek károsak. — E czélra jó nagyokat kell kiválasztani, tisztán megmosni, négyelni, a kisebbeket egészen lehet megmosni, egy tiszta fazékba tenni, kevés sóval és köménymaggal behinteni, ekkor esővíz töltetik reá s puhára főzetik, mire aztán a víz leszűretik s a gomba más tiszta edénybe rakatik, kevés borssal behintve; közben már fornía kell jó boreczetnek szerezcsendihéjjal s miután a gomba szintugy mint az ugorka olrakatik, az eczettel hidegön leöntetik s hűvös helyre tétetik.

— Egyéves oltványok kijuttatása szabadba, pl. az utak vagy a táblák szélén, nem nyújt különös előnyt. E czélra, látszik, alkalmasabbak a kétéves koronahajtással bíró oltványok, illetőleg a vadoncok. A vadoncokat később természetesen meg kell nemesíteni. Tekintetbe véve, hogy a terméketlen partoldalok, melyek jelenleg legfeljebb gyenge juhlegelőt adnak, ily módon jól értékesíthetők és hogy az utsalélek, tábla határszélek stb. szintén alkalmas helyül szolgálnak gyümölcsfák ültetésére: ne habozzunk és olyan vidéken, a hol a tácskákat ki nem pusztítják, ültessünk be minden hasznavehetetlen területet, más helyeken pedig legalább az idegen által el nem érhető helyeken pl. a birtok közepén, a táblák határszélein stb.

— Ökörtartás. Azt a sokat vitatott kérdést, vajjon az ökor vagy lórtartás előnyösebb-e, általánosságban olyformán lehet eldönteni, hogy az oly gazdaságokban, melyekben a mezei munka a földolog, az ökröt illeti meg az előny, főleg ott, a hol télen át gyári hulladékok, nyáron át pedig zöldtakarmány állnak rendelkezésre, tehát a hol az ökröt sokkal olcsóbban lehet eltartani, mint a lovat. Ehhez járul még az is, hogy az ökörnél a szerszám és az ápolás költsége kevesebb s csekélyebb a kockázat úgy a bevásárlásnál, mint a használás közben. Sőt még a kétszeres igásökor létszám tartása is ajánlható tökebefektetésnek látszik, mert olyankor, midőn a munka megtorlódik, pl. takarodáskor, nagy értéke van a nagyobb számú igás erőnek, másrészt pedig a sok igásökor mellett váltott fogatokkal lehetővé dolgozni, a munka sokkal gyorsabban fog menni. Az az ökor, melyet 4—7 éves koráig váltott munkában használtak s azután hízalásra fogják, teljesen kifizeti eladáskor a vételárt kamataival együtt. Az ökrök ellen sok oldalról felhozzák azt, hogy télen át, főleg rossz, vagy sikos uton, az ökrök könnyen megsántulnak, a patkólás pedig nem tartós. Ezzel a bajjal szemben természetesen nem marad egyéb hátra, mint oly ökrök választása, melyeknek ép csülke megbirja a patkót.

Szerkesztői üzenet.

M. I. urnak — N.-Enyed. Szives küldeményéért fogadják őszinte köszönetünket. Mi mindent el tudunk olvasni és igen fogunk örülni, ha gyakrabban vehetjük becses közleményeit.

Piaci értesítő.

Budapesti gabonatörsde. Legjobb jelentés. Buza-üzlet iránya bérátságos. Buza 75—80 kg. 10 frt 65 kr.—11 frt 35 kr. Rozs 70—72 kg. 10 frt 10 kr.—10 frt 25 kr. Árpa 60—66 kg. 6 frt 25 kr.—8 frt 90 kr. Tengeri 73—75 kg. 6 frt 45 kr.—6 frt 50 kr. Zab 39—41 kg. 6 frt 35 kr.—6 frt 60 kr.

N.-Várad. November 3. Tiszta buza 8 frt 02 kr. Elegybuza 7 frt 16 kr. Rozs 6 frt 63 kr. Árpa 3 frt 60 kr. Zab 2 frt 21 kr. Törökbuza 3 frt 88 kr. hlként. Széna kötetlen 2 frt. Alomszalma 1 frt 20 kr. mmként Marhahus 52 kr. kg.

Erdélyi piacok.

Kolozsvár, 1891. nov. 5. Tisztabuza 9 frt 10 frt 30 kr. Rozs 8 frt—8 frt 60 kr. Törökbuza 5 frt 20 kr.—5 frt 50 kr. Zab 5 frt 20 kr.—5 frt 40 kr. Széna (legjobb) 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt. 40 kr. mm-ként. Marhahus 52 kr. kg.

(Árak krajczárookban.)

A piaci cikkek	Mérték	Brassó	Oskszereda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erzsébet-város	Fogarás	Gy.-Szent-Miklós
Tiszta buza	hl.	850	750	1000	—	750	—	830
Elegy buza	"	510	690	980	—	650	—	—
Rozs	"	640	550	880	—	600	—	475
Árpa	"	460	475	—	—	—	—	450
Zab	"	260	250	580	—	400	—	225
Törökbuza	"	520	500	600	—	500	—	450
Széna	q.	230	300	420	—	220	—	180
Szalma	"	80	100	160	—	120	—	50
Tüzifa	km	260	240	220	—	220	—	180
Marhahus	kg.	52	32	41	—	48	—	48
Hetivásár napja	X.	30	XI.	4	XI.	31	XI.	31

A piaci cikkek	Mérték	ny.-Fehérvár	Érdi-Vásárhely	Maros-Vásárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Szegvár
Tiszta buza	hl.	800	—	1000	790	720	840	750
Elegy buza	"	725	—	880	640	650	740	560
Rozs	"	625	—	860	590	550	620	550
Árpa	"	—	—	490	—	—	440	—
Zab	"	325	—	520	265	200	270	230
Törökbuza	"	450	—	525	435	350	560	430
Széna	q.	350	—	200	110	400	180	150
Szalma	"	200	—	100	75	200	120	130
Tüzifa	km	250	—	300	240	220	325	230
Marhahus	kg.	45	—	48	43	44	52	48
Hetivásár napja	X.	31	—	XI.	5	XI.	6	XI.

A piaci cikkek	Mérték	Sepső-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székely-Udvarhely	Sz-Somlyó	Torda
Tiszta buza	hl.	800	700	740	800	775	—	750
Elegy buza	"	700	650	580	625	625	—	500
Rozs	"	610	520	535	600	550	—	500
Árpa	"	480	330	340	—	—	—	300
Zab	"	240	200	240	300	240	—	225
Törökbuza	"	500	350	385	450	490	—	350
Széna	q.	400	180	200	300	250	—	300
Szalma	"	150	130	120	180	150	—	30
Tüzifa	km.	160	180	220	180	240	—	225
Marhahus	kg.	44	44	40	36	40	—	44
Hetivásár napja	XI.	2	XI.	2	XI.	6	XI.	31

Állatvásárok.

Kolozsvár. Országos állatvásár okt. 28, 29, 30. és 31-én Szarvasmarha felhajtattott m. e. 3500 drb; eladott 1976 drb. Ló felhajtattott m. e. 600 drb; eladott 281 drb. Sertés felhajtattott m. e. 720 drb; eladott 407 drb.

Kolozsvár. Heti állatvásár nov. 5-én. Szarvasmarha felhajtattott m. e. 200 drb; eladott 125 drb. Ló felhajtattott m. e. 10 drb; eladott 3 drb. Juh felhajtattott m. e. 90 drb; eladott 40 drb. Sertés felhajtattott m. e. 600 drb; eladott 360 drb.

Budapest-kőbányai sertésvásár. Okt. 30-án. Heti átlag árak: magyar válogatott áru 320—380 kgr. nehéz 46 kr; 280—300 kgr. nehéz 46—47 kr; öreg 300 kgr. tulí 43—44 kr; vidéki könnyű sertés 42—45 kr; szerb 41—44 kr. tiszta kgrammonként Páronként 45 kg. életsúly levonás és 4% engedmény. Elcségárak: Tengeri 6 frt 70 kr; új árpa 6 frt 70 kr. Kőbányán átvéve.

Debreczen Heti sertésvásár nov. 3-án. (Eredeti tudósítás.) Felhajtattott 2500 drb; eladott 1410 drb. Árak: 6 hónapostól 1 évesig 12—16 frt 1 évestől 1 $\frac{1}{2}$ évesig 20—25 frt. 1 $\frac{1}{2}$ évestől 2 évestől 35—45 frt.

Felelős szerkesztő és kiadó: Sz. Szakáts Péter.

NYILTTÉR.)*

REGALE-UTALVÁNYOKAT,

illetve

KÖTVÉNYEKET

az esedékes kamatok külön megterítésével

teljesen a hivatalos árfolyam

jegyzés szerint fizeti.

Ez év folyamán a forgalomban levő

5% magyar papírjaradék és a 4% magyar aranyjaradékkötvényeknek

egy részén az utolsó szelvény kerül beváltásra; ennek esedékessége után csupán a szelvény-utalványok benyújtása ellenében új szelvény-ívek fognak kiadatni, melyeknek beszerzését jutalék nélkül készséggel közvetíti

FOLLY VICTOR

18 (23—32.)

bank- és pénzváltó-üzlete
KOLozsvÁRT.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelőséget a szerk

E rovaton csupán termelők és állást adók vagy keresők hirdetései közöltnak, de csak az esetben, ha a hirdetésért járó illeték előre beküldetik. Kisebb összeg postabélyegeken is beküldhető.

OLCSÓ KIS HIRDETÉSEK.

Csak azon levelekre adatik válasz, melyekhez az erre szükséges postabélyeg vagy levelező-lap mellékeltek.

Minden szó egyszeri közlése 1 kr.; vastag betűkkel szedve 2 kr. Ha a hirdető fél czime is közölve lesz, a hirdetési díjon kívül minden megjelenésnél még 30 kr. bélyegilleték jár.

<p>Alkalmazást keres.</p> <p>Alkalmazást keres egy, a kolozsmonostori gazdasági tanintézetet jó sikerrel végzett, több évi gyakorlattal bíró, székely származású, nőtlen gazdász, ki önállóan is működött. Czime a kiadóhivatalban B. A. jegy alatt megtudható.</p>	<p>Monostori gazdasági tanintézet</p> <p>Kitűnően végzett, Királyhágón innen és túl nagy gazdaságokat 11 éven át önállóan kezelt családsgozdatiszt, magyar, német és román nyelvet bírja, „Fix adminisztratív” melletti kezelést, avagy ön-</p>	<p>álló állást keres Czime a kiadóhivatalban.</p> <p>Udvarbírónak ajánlkozik egy középkori, nagy gyakorlattal bíró, nős gazdaember, ki eddig Magyarországon saját bérelt pusztai gaz-</p>	<p>daságát vezette. Czímét a kiadóhivatal megadja.</p> <p>Eladás és vétel</p> <p>Kerestetik egy 500—600 holdas földbirtok haszonbérletre. Ajánlatok N. jegy alatt a kiadóhivatalba intézendők.</p>	<p>Hely hiánya miatt eladó fajbaromfi. k. ty.</p> <p>1—1 sárga Cochín-China, idei, kiváló szép 35 frt.</p> <p>1—2 fekete Langshan, m. évi, tollas lábu 25 frt.</p> <p>1—1 kendermagos Plymouth-Rock, idei 12 frt.</p> <p>Együttes megvételnél összesen 65 frt. Czím a kiadóhivatalban.</p>
--	--	---	---	--

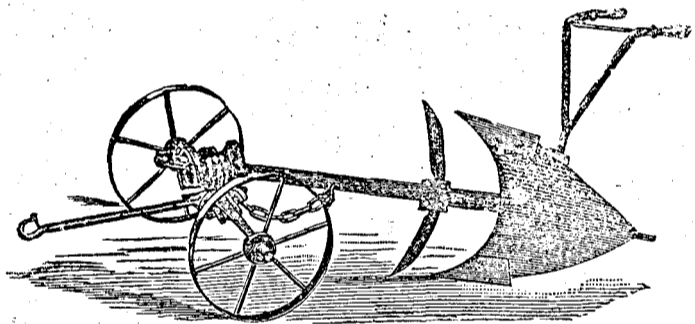
Az „ERDÉLYI GAZDA” részére

HIRDETÉSEK

a legolcsóbban számítva fölvetetnek

a

kiadóhivatalban.

Simonffy István egyes váltó vagy hegyi ekéje.

(7.) **SIMONFFY ISTVÁN** (45—52.)

gazdasági gépgyára, vas- és fémöntője Kolozsvárt, kultordanteza 48. szám.

Elvállal kijavításra mindennemű gépeket.

Elfogad megrendeléseket gőzgépek, gőzszivattyúk, zúzógépek, malomszerkezetek, kút és vízvezetékek elkészítésére.

Készletet tart saját gyártmányaiból, nevezetesen egyes, kettős és három borózdás ekék és taligák új szerkezetű váltó- vagy hegyi ekék és boronákból, továbbá kézi és járgányos cséplőgépek, szelelő rosták, kukorica-morzsolók, szőlő-zuzók, borsajtók és több más gépekből, melyeket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánl.

Készítményei jóságáért és használhatóságáért felelősséget vállal.

Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

„LÖVYTUS” FAVIASZ.

A hazai kertészetekben ma már kizárólag csak is ezt használják gyümölcsfák, rózsatövek nemesítésére, beteg fák gyógyítására. Napon nem olvad, hidegnek, esőnek ellentáll, bogarak nem bántják, a fát teljesen fedi, levegő nem hatol át rajta. Kapható (9.) (45—52.)

az „I. erdélyi szab. vegyészeti gyárban” és Tauffer Ferencz utódánál Kolozsvárt.

500 grammos doboz ára frt 1.30

300 „ „ „ „ —.85

150 „ „ „ „ —.45

Elismerő levelek küldettek több hazai és ausztriai gazd. akadémiák és szőlészeti iskolák, magán, kertészeti és faiskolák által. Kitüntetve lett a bécsi, gráci, kolozsvári kiállításon dícsérő-oklevéllel, a lütti kiállításon arany-éremmel. Aradon kiállítási éremmel.

ÚJ BANK- ÉS PÉNZVÁLTÓ-ÜZLET KOLOSZVÁRT.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses tudomására hozni, hogy Kolozsvárt, főter 13. sz. a (br. Wesselényi-ház)

FOLLY VICTOR

váltótörvényszékileg bejegyzett cég alatt

bank- és pénzváltó-üzletet nyitottam a következő üzletkörökkel:

Értékpapírok, arany és ezüst pénznemek és külföldi bankjegyek vétele és eladása.

Kisorsolt értékpapírok és mindennemű kamatszelvek beváltása. Nyeremények leszámítolása és értékpapíroknak új szelvényekkel való ellátása.

Utalványok kiállítása a külföldre bármely értékben. — Igérvények elárúsítása.

Midőn vállalatomat a t. cz. közönség szives figyelmébe ajánlani bátorodom, egyszersmint kijelentem, hogy e. téren való hosszas működésem, továbbá egy a kolozsvári, mint a felső pénzüzetekkel fenntartott széles körű és előnyös összeköttetésem azon kellemes helyzetbe hoznak, hogy t. megbízóimnak mindenkor a legnagyobb előnyöket biztosíthatom.

Értékpapírok és sorsjegyek kisorsolási utánnézését díjmentesen eszközölöm és készséggel szolgálok minden a banküzlet körébe vágó felvilágosítással

2. (45—52.)

Kiváló tisztelettel **FOLLY VICTOR.**

Az összes idei kiállításokon, u. m. Nagy-Szombat, Komárom, Temesvár, Zágráb és Váczott legelső és legmagasabb kitüntetés: Nagy díszokmány!

GYÁR:

Mosonban.

(Alakult 1856.)

KÜHNE E.

gazdasági gépgyára.

FŐRAKTÁR:

Budapest.

VI., Váci-körút 21.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a bekövetkező őszi idényre, legújabb szerkezetű szecska- és repavágóit, úgy kézi, mint erőhajtásra. Répa- és burgonya-mosóit, darálókat, „kis óriás” csutkás tengeri darálót, tengeri morzsolókat. A legnépszerűbb Hungaria-Drill, „Balance-Drill” hegyi sorvetőgépeit, szóróvetőket, ekéket, Laacke-féle boronákat úgy szántóföldre, mint rétekre, ugyszinte mindennemű gazdasági gépeket és eszközöket.

61. (19—26.)

Árjegyzékek bérmentve küldetnek.